

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

De Raad van de gemeente Lelystad

Postbus 91
8200 AB LELYSTAD

Verzenddatum

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk

3323357

Onderwerp

Toezichtbrief IBT FT Lelystad (begroting 2025)

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Met deze brief informeren wij u over de financiële toezicht vorm 2025 en de overige toezichtbevindingen, die voortvloeien uit de bestuursovereenkomst IBT (Interbestuurlijk Toezicht) FT (Financieel Toezicht). Uw college ontvangt een afschrift van deze brief.

Onze aandacht gaat uit naar:

- de naleving van de afspraken convenant IBT (FT);
- de jaarrekening inclusief de bevindingen van de accountant;
- de begrotings-, schuld en weerstandspositie.

Bestuursovereenkomst IBT FT

Het IBT FT maakt onderdeel uit van de bestuursovereenkomst IBT 2024. Het doel van de bestuursovereenkomst IBT FT is het verbeteren van de verslaglegging vanuit het college aan de raad over de financiële positie. Hierdoor wordt het horizontale toezicht van de raad versterkt en kan het verticale toezicht vanuit de provincie op afstand plaatsvinden.

Jaarrekening en accountantsverslag

De accountant heeft een goedkeurende controleverklaring afgegeven voor getrouwheid over 2023. De raad heeft de jaarrekening vastgesteld en tijdig aan GS aangeleverd.

Uw gemeente heeft in 2023 een positief rekeningsaldo na toevoegingen en onttrekkingen reserves gerealiseerd van ca. € 21,5 mln. Als voornaamste oorzaken worden genoemd de hogere winstneming uit het grondbedrijf en hogere algemene uitkering en leges tegenover een tekort op de jeugdzorg. Het structureel rekeningsaldo na toevoeging en onttrekkingen reserves over 2023 is met ca. € 5,8 mln. tevens positief. Ook in de jaren 2014 tot en met 2022 werd een structureel evenwicht gerealiseerd.

Begrotingspositie

Uw raad heeft de (meerjaren)begroting 2025-2028 vastgesteld en tijdig (voor 15 november 2024) ingezonden naar GS.

Ontwikkelingen ten aanzien van de financiële positie van gemeenten:

- Het besluit over de herijking van het gemeentefonds is vanaf 2023 van toepassing. Tot en met 2025 is het ingroeipad gemaximeerd (tot € 37,50 per inwoner). De verdere implementatie van het nieuwe verdeelmodel is afhankelijk van de evaluatie eind 2025.
- De oploop van de opschalingskorting gemeentefonds is vanaf 2026 definitief vervallen.
- De nieuwe financieringssystematiek op basis van de BBP-systematiek wordt vervroegd ingevoerd met ingang van 1-1-2024. De impact op de lopende begroting in 2024 wordt geheel en vanaf 2025 tot en met 2029 deels gecompenseerd. Dat houdt in dat gemeenten in 2025 eenmalig met een daling van het gemeentefonds worden geconfronteerd. Deze eenmalige daling wordt in het financieel toezicht voor 2025 als incidenteel beschouwd.
- Gemeenten hebben vanaf 2024 meer mogelijkheden om structurele (investerings)lasten te dekken. Met ingang van 2024 wordt een verruimde inzet van het surplus in de algemene reserve onder bepaalde voorwaarden vanuit het financieel toezicht toegestaan.
- De gemeenten mogen (vooralsnog), evenals in voorgaande jaren, in de jaarschijven 2025 tot en met 2028 de middelen, zoals die in de Hervormingsagenda jeugd zijn afgesproken, als structurele en reële raming opnemen in hun (meerjaren)begroting. Bij het uitblijven van een structurele oplossing in de meicirculaire 2025 wordt deze richtlijn opnieuw overwogen.
- Het Rijk heeft besloten het realiseren van een extra besparing van € 511 mln. structureel op jeugdzorg als rijksverantwoordelijkheid voor 2025 te laten vervallen. Deze bedragen zijn in de septembercirculaire verwerkt in het gemeentefonds (niet in de meicirculaire). Afhankelijk op basis van welke circulaire de gemeenten de begroting opstellen, kan dit wel/niet worden verwerkt in de (meerjaren)begroting.
- Het Rijk heeft een bedrag van € 75 mln. in 2026 tot en met € 300 mln. in 2029 gereserveerd voor de kostenontwikkeling/vergrijzing WMO. Deze bedragen zijn in de septembercirculaire verwerkt in het gemeentefonds (niet in de meicirculaire). Afhankelijk op basis van welke circulaire de gemeenten de begroting opstellen, kan dit wel/niet worden geraamd in de (meerjaren)begroting.
- Gemeenten kunnen in de (meerjaren)begroting structureel rekening houden met een evt. ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds (BCF). De laatst werkelijk gerealiseerde ruimte onder het BCF-plafond is de maximaal toegestane ruimte (jaar 2023).
- Gemeenten kunnen het bedrag, dat zij in 2023 ontvangen voor de klimaat- en energiegelden, opnemen als structurele baat in de (meerjaren)begroting 2025 tot en met 2028. Onder de voorwaarde dat gemeenten een gelijk bedrag aan extra structurele lasten opnemen voor deze klimaat- en energietaken.

Uw gemeente heeft in de (meerjaren)raming:

- De septembercirculaire als basis genomen (evenals voorgaand jaar).
- De begroting gecorrigeerd voor de inflatie op basis van de indexering van het CPB. Uw gemeente indexeert op basis van constante prijzen.
- De OZB gecorrigeerd voor de jaarlijkse inflatie en groei areaal.
- De financiële effecten van invoering van het herijkte verdeelmodel van de algemene uitkering verwerkt binnen het financieel perspectief. Uw gemeente is nadeelgemeente. Uw gemeente valt, als gevolg van een gemiddeld lagere financiële draagkracht en sociale status, onder een ander ingroeipad (vooralsnog € 22,50 per inwoner) in afwachting van een evaluatie eind 2025 (onderzoek van het ROB).
- De middelen jeugdzorg van het Rijk geraamd conform de landelijke afspraken.
- De eenmalige daling van het gemeentefonds in 2025 als incidenteel geraamd.
- De door het Rijk gereserveerde extra gelden WMO als gevolg van de vergrijzing structureel geraamd (conform de richtlijnen).
- De ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds op grond van 2023 structureel geraamd.

Uw gemeente heeft een breed pakket aan bezuinigen vastgesteld. Uw (meerjaren)begroting is voor de jaren 2025 en 2028 reëel en structureel in evenwicht. In de tussenliggende jaren is sprake van een structureel tekort. Er is een omvangrijk bezuinigingspakket inclusief taakstellingen vastgesteld oplopend tot ca. € 19,3 mln.. De taakstelling jeugdzorg is gebaseerd op een voor de zomer vastgesteld Knoppenplan Jeugdzorg. Vooralsnog en afgaande op de realisatie van eerdere taakstellingen, wordt deze als reëel beschouwd.

Schuldpositie

De schuldpositie is in 2023 gunstig (ca. -6%). Dit beeld wordt in het financieel perspectief voortgezet. Dit wordt vooral veroorzaakt door de winstuitneming uit het grondbedrijf.

Weerstandspositie

De solvabiliteit van uw gemeente bedroeg in 2023 29% (neutraal) en neemt komende jaren enigszins af. De overgang van annuïtair naar lineair afschrijven (een technische stelselwijziging) heeft tot 2033 een negatieve en vanaf 2033 een positief effect op de solvabiliteit. Daarnaast hebben (eventuele) toekomstige winsten uit grondverkoop een gunstig effect op uw solvabiliteit.

Uw gemeente maakt onderscheid in niet-financiële en financiële risico's. De weerstandratio voor financiële risico's is, afgaande van uw risicoinschatting ruim voldoende (ca. 1,5) en voldoet hiermee aan uw norm van 1,5 (met een bandbreedte tussen 1,2 en 1,8).

De grondratio (investering in het grondbedrijf als percentage van de totale baten) bedraagt in 2023 ca. -11,9% (gunstig). Op langere termijn blijft de grondratio op een naar verwachting gunstig nivo.

Conclusie en toezichtregime IBT FT 2025

De jaren 2025 en 2028 zijn reëel en structureel in evenwicht. De tussenliggende jaren 2026 en 2027 vertonen een structureel tekort. Uw gemeente heeft een substantieel bezuinigingspakket inclusief taakstellingen vastgesteld. Waaronder een taakstelling jeugdzorg oplopend tot ca. € 6,2 mln. in 2029.

Lelystad valt voor het komend jaar, met inachtneming van art. 203 van de Gemeentewet, onder repressief toezicht. Op basis van de bestuursovereenkomst IBT FT 2024 wordt de kleur oranje toegekend. Er wordt, gezien de nog te realiseren taakstelling jeugdzorg, een additioneel bestuurlijk overleg begin 2025 ingepland.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

de secretaris,

de voorzitter,